

**ДЕКЛАРАЦІЯ ПРО ЛІКВІДАЦІЮ ДИСКРИМІНАЦІЇ ЩОДО ЖІНОК:
ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ІСЛАМСЬКИМИ ДЕРЖАВАМИ**

Права людини є ядром сучасного міжнародного права. Ще в першій половині минулого століття, засновуючи найбільшу за чисельністю і дотепер найбільш впливову міжнародну організацію в світі, держави прагнули затвердити віру, заохотити повагу до основних прав людини, про що свідчить преамбула і ст. 1 Статуту ООН [1]. Кількома роками пізніше, в 1948 році була прийнята Загальна декларація прав людини, котра визначила ціннісні орієнтири для міжнародної спільноти на наступні десятиліття.

Обидва документи підкреслюють рівність людей, незалежно від їх расової, національної, релігійної або статевієї приналежності. Будь-яка дискримінація забороняється ст. 7 Загальної декларації прав людини [2], однак, як показала практика, цього було недостатньо для захисту прав жінок. У зв'язку з цим у 1967 році була прийнята Декларація про ліквідацію дискримінації щодо жінок. Будучи не обов'язковою до застосування, дана Декларація все ж підготувала ґрунт для прийняття цього «Білля про права жінок». Так, 18 грудня 1979 Резолюцією 34/180 Генеральної Асамблеї ООН була прийнята Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок (далі – Конвенція) [3]. Дух Конвенції резонує з цілями і принципами ООН: повагою до людської гідності і рівноправністю. У ній підкреслюється важливість недопущення дискримінації жінок і перешкоди їх участі в житті країни. Відзначається, що це важливо в світлі досягнення процвітання держав і всього світу.

3 вересня 1981 року після того, як Конвенцію ратифікувало двадцять держав, вона вступила в силу в якості міжнародного договору. Сьогодні 189 країн підписали і ратифікували Конвенцію, у тому числі так звані ісламські держави, що закріплюють за ісламом статус офіційної релігії. Це Ємен, Туніс, Ірак, Марокко, Пакистан, Ліван, Саудівська Аравія, Афганістан, Сирія, Бахрейн та ін.

Відповідно до ст. 2 Конвенції, держави-учасниці зобов'язуються включити принцип рівноправності чоловіків і жінок у свої національні конституції або інше відповідне законодавство [3]. Що ж говорить основний закон ісламських держав?

В Конституції Ісламської Республіки Пакистан забороняється дискримінація на підставі статеві належності (ч. 2 ст. 25). Пакистан зобов'язується вжити заходів для забезпечення повноправної участі жінок у житті держави (ст. 34) [4]. Конституція Ісламської Республіки Афганістан забороняє будь-який вид дискримінації громадян і стверджує, що чоловіки та жінки мають рівні права й обов'язки перед законом (ст. 22) [5]. Королівство Марокко в своїй Конституції заявляє про роботу державної влади «над створенням умов, що дозволяють генералізацію ефективності свободи та рівності чоловіків і жінок Марокко, їх участі в політичному, соціальному, культурному та економічному житті» (ст. 6) [6]. Згідно з Конституцією Королівства Бахрейн, держава регулює рівність жінок з чоловіками в політичному, економічному, соціальному, культурному житті, «не порушуючи при цьому положення Шаріату» (ч. 2 ст. 5) [7]. Нізам – Основний Закон Королівства Саудівська Аравія – разом з іншими основами правління, називає принцип рівності (ст. 8). При цьому захист прав людини здійснюється державою «відповідно до ісламського шаріату» (ст. 26) [8].

Оскільки в згаданих державах шаріат має статус закону, вважаємо за доцільне розгляд принципу рівності в ісламському праві. У Корані неодноразово говориться про рівність людей, незалежно від їх раси і національності. Що стосується рівності статей, слід зазначити наступні вірші Священної Книги мусульман: «...Я не погублю діяння, вчинені будь-яким з вас, будь то чоловік або жінка...» [3, с. 195], «...чоловікам належить частка з того, що вони придбали, і жінкам належить частка з того, що вони придбали...» [4, с. 32], «Віруючих чоловіків і жінок, які вчиняли праведно, Ми неодмінно обдаруємо прекрасним життям і винагородимо за найкраще з того, що вони робили» [16:97] [9]. Відповідно до наведених аятів, чоловіки і жінки рівні перед Богом, а тому несуть рівну міру відповідальності за свої діяння. Відповідальність же невіддільна від прав. Слід зазначити також те, що в ісламі відсутня концепція первородного гріха, під впливом якої в приймаючих її товариствах спостерігалось зневажливе ставлення до жінки.